

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра економічної безпеки та фінансових розслідувань

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

НАВС

полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

16.12.2020

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА»

Статус дисципліни	вибіркова
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	магістр
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма	Публічне управління та адміністрування
Форми здобуття вищої освіти	заочна
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Київ-2020

Розробники:

Лариса ГЕРАСИМЕНКО – завідувач кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Віктор МАТВІЙЧУК – професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор;

Олександр ШЕВЧУК – доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань протокол від 18.06.2020 року № 18.

Завідувач кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань

Лариса ГЕРАСИМЕНКО

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 16.12.2020 року № 3.

Голова науково-методичної ради НАВС

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 2021/2022 н.р. без змін; зі змінами.

протокол засідання кафедри

протокол науково-методичної ради

від 24.06.2021 № 16

від 19.08.2021 № 1

Завідувач кафедри

Голова НМР

Лариса ГЕРАСИМЕНКО

Станіслав ГУСАРЄВ

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасний стан боротьби з корупцією, її проявами та перспективні шляхи вдосконалення протидії.

Мета й завдання навчальної дисципліни. Антикорупційна політика представляє собою спеціальну комплексну дисципліну, що займається вивченням та розробкою теоретичних і практичних питань протидії корупції.

Метою вивчення дисципліни «Антикорупційна політика» є засвоєння та формування у майбутніх фахівців (магістрів) умінь та компетентностей для забезпечення ефективної протидії корупції а також здатність ефективно використовувати їх у професійній діяльності.

А також, забезпечити підготовку, спрямовану на формування інтелектуального потенціалу висококваліфікованих працівників, що володіють основами теоретичних знань в галузі протидії корупції, необхідних для їх майбутньої професійної діяльності тощо.

Метою є:

- знати законодавство у сфері протидії корупції та основні категорії антикорупційної політики, вміти розкрити їх зміст;
- використовувати економічні закони та знання політико-соціальних процесів для прийняття раціональних управлінських та практичних рішень;
- набути навичок прийняття практичних рішень щодо ефективного застосування отриманих знань при виконанні своїх професійних обов'язків.
- показати обізнаність з основними теоретичними та практичними проблемами реалізації антикорупційної політики.

Пререквізити – «Правове регулювання економіки України», «Стратегічне управління в публічній сфері».

Постреквізити – «Правове регулювання державної антикорупційної політики. Корупційні ризики», «Запобігання та врегулювання інтересів на державній службі».

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»:

Загальні компетентності.

ЗК3 здатність застосовувати методологію проєктного підходу до підвищення якості законодавства у антикорупційній сфері держави;

ЗК7 здатність системного, логічного, функціонального та критичного оцінювання характер процесів та явищ (причини виникнення, рушійні сили, наслідки, вплив на суспільні відносини), якості законодавства у сфері протидії корупційним проявам та готувати пропозиції до проєктів нормативно-правових актів антикорупційного законодавства з дотриманням вимог щодо законності, обґрунтованості та вмотивованості з метою усунення суперечностей, обґрунтовувати доцільність антикорупційного законодавства, прогнозувати їхній вплив на суспільні відносини.

Програмні результати навчання:

ПРН03 знати основні засади антикорупційної політики України, уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

ПРН7 вміння самостійно виявляти та аналізувати дискусійні та проблемні аспекти у чинних національних/регіональних програмах розвитку публічного управління, за результатами чого з використанням методології системного аналізу надавати пропозиції щодо змісту національних/регіональних програм розвитку публічного управління та операціоналізувати їх.

ПРН08 уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері протидії корупційним правопорушенням;

ДПРН14 здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів протидії корупції в Україні.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

- приймати ефективні рішення та вирішувати проблеми, що виникають під час реалізації управлінських рішень з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції;

- зрозуміло формувати думки; готувати та робити якісні презентації за результатами аналізу джерел, що містять інформацію щодо протидії корупції в Україні;

- чітко ставити завдання і формулювати цілі щодо ефективного виконання професійних завдань.

У процесі навчання особа набуває знання, вміння та навички:

- знання щодо державно-правових та спеціальних заходів протидії корупції;

- знання особливостей запобіжного впливу на соціальні та економічні передумови виникнення корупційних проявів;

- вміння самостійно та комплексно виявляти і аналізувати особливості причин та умов, що детермінують вчиненню корупційних правопорушень;

- вміння правильно застосовувати отримані теоретичні та методичні знання під час вирішення конкретних ситуаційних задач;

- навички аналітичної обробки інформації щодо виявлення ознак корупції різних суб'єктів;

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	Заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ECTS –3	Рік підготовки
	2-й
	Семестр
Загальна кількість годин - 90	3-й
	Лекції
	4 год.
	Семінарські
	10 год.
	Практичні
	4 год.
	Самостійна робота
	72 год.
Вид контролю залік	

3. Тематичний план

для заочної форми навчання
(держзамовлення)

№	Назва тем	Нормативний обсяг годин	з них:				Сам. роб.
			Всього годин з викладачем	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
1	Тема 1. Актуальні проблеми протидії корупції	30	6	2	4		24
2	Тема 2. Аналіз антикорупційного законодавства України	32	8	2	4	2	24
3	Тема 3. Суб'єкти реалізації антикорупційної політики.	28	4		2	2	24
Всього годин		90	18	4	10	4	72

Підсумковий контроль: залік

4. Плани семінарських та практичних занять

*для заочної форми навчання
(держзамовлення)*

Тема 1: Актуальні проблеми протидії корупції.

Семінарське заняття 4 год.

Питання до семінарського заняття:

1. Характеристика корупції як соціального явища.
2. Проблеми протидії корупції на сучасному етапі розвитку держави.
Міжнародна оцінка.
3. Світовий досвід протидії корупції.
4. Основні напрями подолання корупції в Україні.

Тема 2. Антикорупційне законодавство в Україні.

Семінарське заняття 4 год.

Питання до семінарського заняття:

1. Засади державної антикорупційної стратегії.
2. Механізм протидії корупції в Україні
3. Система антикорупційного законодавства України.
 - а) види антикорупційного законодавства;
 - б) загальні положення чинного законодавства щодо профілактичного антикорупційного спрямування;
 - в) законодавство щодо відповідальності за корупційні правопорушення;
 - г) нормативно-правові акти, які регулюють діяльність державних органів та їх окремих підрозділів щодо безпосередньої протидії корупції.
4. Перспективи реформування антикорупційної політики держави: мета та шляхи реалізації.

Тема 3. Суб'єкти реалізації антикорупційної політики

Семінарські заняття 2 год.

Питання до семінарського заняття:

1. Національне агентство з питань запобігання корупції.
 - а) призначення та порядок створення НАЗК.
 - б) основні функції НАЗК.
 - в) права НАЗК та права уповноважених осіб Національного агенства.
2. НАБУ – провідний державний орган у протидії корупції
 - а) обов'язки НАБУ
 - б) права НАБУ.
 - в) гранична чисельність центрального та територіальних управлінь Національного бюро
3. САП та її роль у антикорупційній діяльності. Повноваження САП.
4. Вищий антикорупційний суд України.

5. Завдання самостійної роботи

1. Основні положення законодавчих і нормативних актів щодо оцінок та визначення поняття корупції.
2. Вдосконалення законодавства про відповідальність за корупцію та організовану злочинність.
3. Законодавчі положення антикорупційної стратегії.
4. Правове регулювання реалізації антикорупційної програми.
5. Конфлікт інтересів.
6. Спеціальні заходи по усуненню наслідків корупційних діянь.
7. Державно-правові заходи по усуненню наслідків корупційних діянь.
8. Проаналізувати антикорупційне законодавство та занотувати права та функції суб'єктів протидії корупції

6. Індивідуальні завдання.

З навчальної дисципліни «Антикорупційна політика» тематичним планом не передбачено курсових, магістерських робіт.

7.7.Методи навчання та контролю

У процесі викладання навчальної дисципліни «Антикорупційна політика» для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня магістра передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, робота в малих групах, семінари-дискусії, ситуаційний аналіз, мозкові атаки, презентації.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві вищої освіти

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)				Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
				залік або екзамен	
Мах 60%				Мах 40%	Мах 100%
Тема 1 15%	Тема2 15%	Тема3 15%	Тема4 15%	40%	100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанцій

Під час занять використовується: інтерактивні, мультимедійні проектори, комп'ютери, планшети, інтерактивна дошка, програмне забезпечення, за допомогою якого проводяться дистанційні навчання з дисципліни, тощо.

10. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

1. Сутність та поняття корупції.
2. Профілактика корупційних правопорушень та фактів отримання неправомірної вигоди державними службовцями.
3. Правова основа запобігання та протидії корупції.
4. Підстави для проведення НСРД щодо забезпечення протидії корупції.
5. Основні принципи запобігання та протидії корупції.
6. Тактика виявлення корумпованих зв'язків в органах державної влади та місцевого самоврядування з організованими злочинними угрупованнями.
7. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення.
8. Міжнародний досвід протидії корупції.
9. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції.
10. Особливості документування групи осіб, які вчиняють корупційні правопорушень.
11. Заходи, спрямовані на запобігання і протидію корупції.
12. Спеціальна перевірка осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.
13. Види адміністративних корупційних правопорушень.
14. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції.
15. Причини та умови, які є чинниками вчинення корупційних злочинів та правопорушень.
16. Сучасне антикорупційне законодавство та його основні завдання.

17. Особливості оперативного документування особи чи групи осіб, які підозрюються у вчиненні корупційних правопорушень.
18. Основні терміни та їх значення, що вживаються у Законі України «Про запобігання корупції».
19. Суб'єкти, які здійснюють заходи по запобіганню та протидії корупції.
20. Види відповідальності за корупційні правопорушення та їх характеристика.
21. Гарантії прав та свобод людини і громадянина, юридичних осіб під час здійснення заходів протидії корупції.
22. Види та ознаки корупційних правопорушень.
23. Оперативно-розшукова характеристика корупційних правопорушень.
24. Контроль і нагляд за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції.
25. Оперативно-розшукова характеристика отримання неправомірної вигоди.
26. Аналіз стану корупції на регіональному рівні.
27. Гарантії законності під час здійснення негласних слідчих (розшукових) заходів у протидії корупції.
28. Категорії посадових осіб, які вчиняють корупційні злочини.
29. Основні напрями протидії корупції на регіональному рівні.
30. Організація пошукової роботи оперативними підрозділами НП щодо виявлення ознак злочинів, пов'язаних із отриманням неправомірної вигоди.
31. Виявлення причин та умов, що призводять до виникнення корупції та сприяють її поширенню.
32. Порядок та підстави проведення перевірок отриманої інформації про вимагання неправомірної вигоди.
33. Контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції.

34. Оперативно-розшукова профілактика корупційних правопорушень.
35. Негласні слідчі (розшукові) дії у сфері протидії корупції.
36. Характеристика осіб, які вчиняють корупційні правопорушення.
37. Взаємодія правоохоронних органів у сфері протидії корупції.
38. Причини та умови, що обумовлюють вчинення корупційних правопорушень.
39. Загальна характеристика Закону України «Про запобігання корупції».
40. Організаційні засади діяльності оперативних підрозділів НП щодо протидії корупції.
41. Нормативно-правове забезпечення протидії корупції.
42. Поняття, терміни та ознаки, що розкривають сутність корупції.
43. Контроль та нагляд за здійсненням антикорупційного законодавства.
44. Координація діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції.
45. Діяльність, якою дозволено займатися особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за сумісництвом.
46. Підстави для звільнення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи з займаної посади у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів.
47. Дії осіб уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування у разі отримання до виконання рішення чи доручення керівництва, які суперечать законодавству України?
48. Форми та способи вчинення корупційних злочинів.
49. Вплив держави на усунення причин та умов, що обумовлюють вчинення корупційних злочинів.
50. Злочини та правопорушення у сфері службової діяльності.
51. Розстановка сил та засобів оперативних підрозділів щодо протидії корупції.
52. Планування діяльності оперативних підрозділів щодо протидії

корупції.

53. Тактика протидії корупції.

54. Спеціальна перевірка осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування.

55. Характеристика осіб, які вчинюють корупційні злочини.

56. Консолідація корупційної злочинності з іншими корисливими злочинами.

57. Категорії посадових осіб, які вчиняють корупційні злочини.

58. Державно-правові заходи по усуненню наслідків корупційних діянь.

59. Система підрозділів НП України, їх завдання та компетенції у сфері протидії корупції.

60. Документування корупційних злочинів підрозділами НП України

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Конституція України : офіційне видання станом на 28 червня 2017 року. - Харків : Право, 2017. - 66 с.

2. Кримінальний кодекс України : офіційний текст зі змінами та доповненнями станом на 26 грудня 2016 року // Кодекси України. - 2017. - № 1. - С. 3-286.

3. Про запобігання корупції : Закон України, 14 жовт. 2014 р. №1700-VII // Офіційний вісник України. - 2014. - № 87. - С. 156-218 ; Відомості Верховної Ради України. - 2014. - № 49. - Ст. 2056. Із змінами, внесеними до Закону можна ознайомитися на сайті Верховної Ради України: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

4. Звіт з моніторингу справ НАБУ-САП у судах (березень-квітень) // Рада громадського контролю НАБУ. 2018. URL: <https://rgk-nabu.org/uk/courts/monitoring-sudiv/zvit-z-monitoringu-spravnabu-sap-u-sudakh> (дата звернення 21.12.2019).

5. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2019–2023 роки» Проект (станом на 17 липня 2019 року)

6. Пархоменко-Куцевіл О. І. Формування національної ідеї як основа запобігання розвитку корупції в українському суспільстві // Демократичне врядування : наук. вісн. – 2018. – Вип. 21. – Режим доступу : http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk21/fail/Parhomenko-Kutsevil.pdf

7. Поліщук І. VIP-корупція під прицілом : у вересні 2018 року Державне бюро розслідувань може відкрити перші кримінальні провадження / І. Поліщук // Урядовий кур'єр. - 2018. - 3 січ. - С. 1, 5

8. Про ухвалення Рекомендацій парламентських слухань на тему: "Стан реалізації засад антикорупційної політики в Україні" : постанова Верховної Ради України від 5 жовт. 2016 р. №1654-VIII // Голос України. - 2016. - 18 жовт. - С. 6.

9. Про утворення Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : постанова Кабінету Міністрів України від від 24 лют. 2016 р. №104 // Урядовий кур'єр. - 2016. - 3 берез. - С. 12 ; Офіційний вісник України. - 2016. - № 18. - С. 307.

10. Питання проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком : постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовт. 2016 р. №761 // Урядовий кур'єр. - 2016. - 3 листоп. - С. 8 ; Офіційний вісник України. - 2016. - № 87. - С. 125.

11. Про затвердження Порядку розподілу у 2016 році конфіскованих коштів та коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення : постанова Кабінету Міністрів України від 23 листоп. 2016 р. №842 // Урядовий

кур'єр. - 2016. - 25 листоп. - С. 12 ; Офіційний вісник України. - 2016. - № 94. - С. 73

12. Деякі питання запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади : розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 жовт. 2016 р. №803-р // Урядовий кур'єр. - 2016. - 12 листоп. - С. 18

13. Про реалізацію Національним агентством з питань запобігання корупції повноважень щодо проведення антикорупційної експертизи : рішення Національного агентства з питань запобігання корупції, 28 лип. 2016 р. №1 // Офіційний вісник України. - 2016. - № 71. - С. 283-284

14. Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні : навчальний посібник для здобувачів вузів / І. С. Бондар [та ін.]. - Київ. : Ліра-К, 2016. - 192 с.

15. Економічна безпека: навч. посіб. / [В.І. Франчук Л.В. Герасименко В.О. Гончарова О.Є. Користін та ін.]; за ред. В.І. Франчук – Львів ДУВС, 2010. – 244 с.

16. Волошенко А. В. Необхідність та шляхи запобігання і протидії економічній корупції в Україні / А. В. Волошенко // Актуальні проблеми економіки. - 2016. - № 3. - С. 55-65.

17. Натуркач Р. П. Корупція як соціально-психологічний "феномен" українського суспільства / Р. П. Натуркач // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2016. - № 7. - С. 34-41.

18. Трепак В. М. Система заходів антикорупційної діяльності у розвинутих країнах світу / В. М. Трепак // Публічне право. - 2016. - № 1. - С. 193-201.

19. Холодницький Н. Корупція як загроза для суспільства та держави: загальнотеоретична характеристика / Н. Холодницький // Вісник прокуратури. - 2016. - № 7. - С. 18-24.

20. Шмаль Л. Міжнародні стандарти протидії корупційній службовій злочинності в діяльності юридичних осіб приватного права / Л. Шмаль // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2015. - № 4. - С. 66-71.

21. Функція судового контролю у кримінальному процесі / Л.Д. Удалова, Д.О. Савицький, В.В. Рожнова, Т.Г. Ільєва. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 176 с.

22. САП звинувачує НАБУ в помилках під час розслідування злочинів в «оборонці» // Радіо Свобода. 2019. 3 квітня. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-sap-zvynuvachuye-paboboronkarozsliduvannya/29858324.html> (дата звернення 15.04.2019).

23. Яременко С. Сторінка антикорупціонера: погляд з середини. Фінконтроль, конфлікт інтересів / С. Яременко, О. Яременко // Держслужбовець. - 2018. - Берез. (№ 3). - С. 3-8

24. Мацокін А. Вищий антикорупційний суд: засади функціонування / А. Мацокін // Держслужбовець. - 2018. - Берез. (№ 3). - С. 9-12.

25. Петровець О. Антикорупційний суд: погляд під різними кутами / О. Петровець // Юридичний вісник України. - 2018. - 9-15 лют. (№ 6). - С. 4.

26. Веклич В. О. Взаємодія органів державної влади і громадянського суспільства при впровадженні концепції правової політики щодо подолання корупції в Україні / В. О. Веклич // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2018. - № 1. - С. 47-52.

27. Про затвердження Порядку розподілу у 2018 році конфіскованих коштів та коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення : постанова Кабінету Міністрів України від 14 берез. 2018 р. №165 // Урядовий кур'єр. - 2018. - 16 берез. - С. 8

Інтернет-ресурси

1. <http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.
2. <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. .
6. <http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільний і кримінальних справ.
7. <https://nabu.gov.ua> – офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України
8. <http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
9. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
10. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – веб-сайт єдиного реєстру судових рішень в Україні.
11. <http://www.nbu.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.
12. <http://www.catalogue.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України.

**Доцент кафедри
економічної безпеки та фінансових розслідувань
НАВС**
кандидат юридичних наук, доцент

Олександр ШЕВЧУК